

Πράμαντ. Ριζοβ. Σούλ. κ.ά.) Θεσσ. (Δομοκ.) Θράκ. (Αἶν. Μάλγαρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Ἀσπρόπυργ. Εὐρυταν. Καρπεν. Σιβ.) γρετζίλου Ἡπ. (Ἀγναντ. Παλάσ. Πλάκ.) Στερελλ. (Γραν. Σπάρτ.) γρετζ'λου Θεσσ. (Μυρόφυλλ.) Στερελλ. (Σπάρτ.) γρετζουλου Ἡπ. (Δρόβιαν. Κοκκιν. Κόνιτς.) γρετζουλου Ἡπ. (Ἀρτοπ. Λάκκα Σούλ.)

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλαχ. *agrandzalā* = ὀμφαξ, ἀγριοστάφυλο.

1) Εἶδος σταφυλῆς ἡμιαγρίας Ἡπ. (Ἀρτ. Ἀρτοπ. Δρόβιαν. Ἰωάνν. Κασταν. Κοκκιν. Λάκκα Σούλ. Πλατανούσ. Πράμαντ. Ριζοβ. Σχωρ. κ.ά.) Θεσσ. (Δομοκ. Μυρόφυλλ.) Θράκ. (Αἶν. Μάλγαρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γραν. Εὐρυταν. Σιβ.): Ὁ τοῦ χ'ράφ' μας 'ς τοῦ πλάγ' εἶναι μίνια γρεντζιλιά γιουμάτ' γρεντζίλα Μάλγαρ. Τὰ δικὰ μου σταφύλια εἶναι γρεντζελα Κασταν. Εἴχονα πολλὰ σταφύλια γρετζουλα νὰ ἰδοῦν τὰ μάτια σ'! Ἀρτοπ. Ἡ γρεντζ'λιά εἶχε γρεντζίλα, ἀλλὰ ρέκλια κί δὲ μάζουσα πολλὰ (ρέκλια = με ἀραιὰς ρῶγας) Πράμαντ. Τοῦ γρετζ'λου τοῦ ζ'πᾶς κί κάτ'ς ξίδ' Μυρόφυλλ. Τὶ διόλου γρετζίλα μοῦ 'φίρις νὰ φάου; Γραν. Ἐχ' κάτ' γρεντζίλα τ' ἀμπέλ' φέτου Αἰτωλ. Συνών. ἀ γ ρ ι ο σ τ ᾱ φ υ λ ο 3, γ ρ ε ν τ ζ ε λ ο σ τ ᾱ φ υ λ ο, πα τ ο ὕ λ ι. β) Σταφυλὴ με ἀραιὰς ρῶγας Ἡπ. (Κουκούλ. Παλάσ.) Στερελλ. (Ἀσπρόπυργ. Καρπεν.): Ἡ κριββάτα ἔχ' σταφύλια πιτσ'κουτά, πέρυσ' εἶχε ὅλα γρετζίλα (κριββάτα = κληματαριά, πιτσ'κουτά = πυκνά, με πολλὰς ρῶγας) Παλάσ. Μάσαμαν μοναχὰ κἀνα δυὸ καλάθια ὅλον γρεντζίλα Κουκούλ. Τὰ σταφύλια εἶναι ντίπ γρεντζίλα Ἀσπρόπυργ. γ) Μικρὰ σταφυλὴ ἡ ὁποία ὠριμάζει κατὰ τὸ φθινόπωρον Ἡπ. (Δωδών. Κόνιτς.): Πιδιά, πάμιτι γιὰ γρεντζίλα 'ς τ' ἀμπέλια Δωδών. Συνών. δι γ ὀ ν ι, κα μ π α ν ᾱ ρ ι, κο ρ φ ο σ τ ᾱ φ υ λ ο, τ σ α μ π ῖ δ α, χ ε ι μ ω ν ι ᾱ τ ι κ ο, δ) Μεταφ., σφαιροειδῆ μικρὰ ἀνθρώπινα περιττώματα Στερελλ. (Αἰτωλ. Σπάρτ.): Ἐχίζι κάτ' γρεντζίλα. Αἰτωλ. || Φρ. Ἐχίσι γρεντζίλα (κατελήφθη ὑπὸ πανικοῦ) αὐτόθ. 2) Τὸ φυτὸν Ἀμπελος οἰνοφόρος ἡ ἀγρία (*Vitis vinifera silvestris*) τῆς οἰκογ. τῶν Ἀμπελιδῶν (*Ambelidaceae*) Ἡπ. (Ἀγναντ. Ἀρτ. Κασταν. Μαργαρίτ. Πλατανούσ. Λάκκα Σούλ.) Θράκ. (Αἶν.) Στερελλ. (Σπάρτ.): Πᾶμε 'ς τὸ γρεντζελο τὸ δικό μου νὰ φᾶμε σταφύλια Κασταν. Εἶναι κί τὰ τόπια μας ποὺ τὰ βγάζουν τὰ γρετζίλα (τὰ τόπια = τὰ μέρη, αἱ περιοχαί) Ἀγναντ. Συνών. ἀ γ ρ ι ᾱ μ π ε λ ο 1, ἀ γ ρ ι ὁ κ λ η μ α 2, ἀ γ ρ ι ο σ τ α φ υ λ ῖ ᾱ, ἀ γ ρ ι ο σ τ ᾱ φ υ λ ο 2.

γρεντζελοστάφυλο Ἡπ. (Κασταν. Πλαίσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γ ρ ε ν τ ζ ε λ ο καὶ σ τ α φ ὕ λ ι.

Εἶδος ἡμιαγρίας σταφυλῆς ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀ γ ρ ι ο σ τ ᾱ φ υ λ ο 3, γ ρ ε ν τ ζ ε λ ο 1.

γρεντζελωτὸς ἐπίθ. Ἡπ. (Κασταν. Πλαίσ.) γρεντζιλουτὸς Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ρ ε ν τ ζ ε λ ο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ω τ ὸ ς.

Ἐπὶ σταφυλῆς, ἡ ἡμιαγρίας καταστάσεως, ἡ κακῆς ποιότητος ἐνθ' ἄν.: Ὅλα γρεντζελωτὰ σταφύλια ἔχετε Κασταν. Πλαίσ.

γρεντιά ἡ, πολλαχ. γρεδιά Ἀθ. Ἡπ. (Μαργαρίτ. Τσαμαντ.) γρεντιά Λεξ. Πόμπλετ. γλεντιά Τσακων. (Χαβουτσ.) γρεντιά Ἀλόν. Στερελλ. (Γραν. Καρπεν. Τριχων.) γρεντιά πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γρινδέα Α. Ρουμελ. (Στενή-

μαχ.) Ἡπ. (Ἰωάνν.) Θεσσ. Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. (Βλάστ.) γριντζιά Μακεδ. (Γρεβεν. Σιάτ.) γριντζιά Μακεδ. (Σιάτ.) γκριντζιά Μακεδ. (Βόιον Καστορ. Κοζ. Ρουμελ.) γρινδέα Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) γραντιά Ἡπ. (Ἀρτοπ. Αὐλόποτ. Κωστάν.) Θάσ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) γρανδέα Α. Ρουμελ. (Σιναπλ.) ἀγριντζιά Μακεδ. (Βόιον Γιδ. Κοζ. Κολινδρ. Πάγγ. Παρθεν. Πεντάπολ.) ἀγρινδέα Θράκ. (Καρωτ.) ἀγρινδέα Μακεδ. (Ἀρν. Νέο Σούλ. Χαλκιδ.) ἀγκριντζιά Μακεδ. (Δρυμ. Λαγκαδ. Ρουμελ.) ἀγρινδέα Μακεδ. (Ἀσσηρ. Σταν.) ἀγραντιά Μακεδ. γριντζές οὐ, Θεσσ. (Γερακάρ.) Μακεδ. (Βέρ. Σισάν. κ.ά.) ἀγρινδές Μακεδ. (Γαλάτιστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ρ ε ν τ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ᾱ.

1) Κλάδος ἡ κορμὸς δένδρου ἐπεξεργασμένος διὰ ποικίλην χρῆσιν Ἡπ. (Μαργαρίτ.) Θάσ. Μακεδ. (Γαλάτιστ.) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) — Α. Μαβίλ., Ἔργα, 69: Ποιήμ.

Μὲ σφένδαμνον γρεντιές τὸ ἄλογο ἐφτυάστη (δηλ. ὁ Δούρειος ἵππος) Α. Μαβίλ., ἐνθ' ἄν. 2) Γ ρ ε ν τ α 1, τὸ ὅπ. βλ., πολλαχ.: Πάνω 'ς τὰ ξυλοδέματα βάζουμε τίς ἀγριντιές Μακεδ. (Βόιον) Βάζουμε ζ'νάρια ξ'λουνδισιὰ κί ἀπάνου ρίχνουμε τίς γρεντιές Μακεδ. (Καστορ.) Γέμισ' ἡ ἀχυρῶνα ἀχυρον μέχρι τ'ν ἀγρινδέα Μακεδ. (Νέο Σούλ.) Δὰ σὶ κορμάδου ἀπ' τ' γκριντζιά Μακεδ. (Ρουμελ.) Χτύπ'σι ἡ πατσούκα τ'ς σ'ν ἀγρινδέα (πατσούκα = κεφαλὴ) Μακεδ. (Σταν.) Μ' τσακίσ'κι κί μιὰ γρεντιὰ τοῦ σπιτιοῦ μ' Ἡπ. (Ζαγόρ.) Σκίδαμαν ξύλα, ποταμούς, πέταυρα, ψαλίδια κί γρεντιές Ἡπ. (Πέρδικ.) Σάπ'σαν οἱ γρεντιές κί θὰ πέσ' ἡ σκιπὴ νὰ μᾶς πλακώσ' Θεσσ. (Ἀργιθ.) Τὰ Φῶτα τρῶμι τ' βάβου, ποὺ σκέπ' γ'ρουνηοῦ μὴ κιμᾶ, μυρουδ'κά, ποὺ τ'ν ἔχουμε φκειαιμέν' ἀπ' τοῦ Ἐ'τοῦ κί σκαλονμέν' 'ς τ'ν ἀγρινδέα (σκαλονμέν' = κρεμασμένη) Θράκ. (Καρωτ.) Κρέμασι τοῦ κριὰς ἀπ' τ' γρεντιὰ Στερελλ. (Γραν.) Τοὺν χτύπησι ἀπὸ πάν' ἀπ' 'ν ἀγριντζιά Μακεδ. || Φρ. Οὐ ἄντρας εἶναι γρεντιὰ 'ς τοῦ σπῖτ' ἐνιαχ. Τρανᾶς γρεντιές (διὰ τοὺς ὑποφέροντας ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐργασίαν) Θεσσ. (Γερακάρ.) || Παροιμ. Κάνει τὴ γρεντιὰ μάνταλο (διὰ τοὺς ἐκ φειδωλίας ἡ ἀφροσύνης ἀπολέσαντάς τι) Ἡπ. — I. Βενιζέλ., Παροιμ.², 136, 298 Τ' ἄγνιστα, τ' ἀφάντα κί 'ς τὴ γρεντιὰ ριγμένα (ἐνθ' ἀκόμη οὔτε ἐγνέσαμεν οὔτε ὑφάναμεν τὰ πανιά, ὁμιλοῦμεν περὶ αὐτῶν ὥσάν νὰ εἶναι ἀπλωμένα εἰς τὴν δοκὸν ἐπὶ τῶν προώρων καὶ ἀνοήτως ἀποβλεπόντων εἰς τὸ ἐπιθυμητὸν τέρμα) Μακεδ. (Σιάτ.) Συνών. 1, κ ὀ ρ δ α, π ᾱ τ ε ρ ο. 3) Ἡ μεγάλη ξυλίνη κεντρικὴ δοκὸς τῆς στέγης, ἡ συνδέουσα τὰς κορυφὰς τῶν στενῶν τοίχων Ἡπ. (Ἑλληνικ. Κρυοπ. Μελιγγ.) Μακεδ. (Βλάστ. Χαλκιδ.): Γιὰ ἰδὲς μὴν εἶναι σαρακουμέν' ἡ γρεντιὰ κί πέσ' κί μὴ πλακώσ' Ἑλληνικ. Σαρακώθ'κι ἡ γρεντιὰ κί θὰ τσακ'στῇ νὰ πέσ' αὐτόθ. Ὡ πατέρα, γλέπ'ς τὴ γρεντιὰ π' ραῖσ'κι; Θὰ μᾶς πλακώσ' ἡ σκιπὴ τ' σπ'τιοῦ Κρυοπ. Συνών. κ α β α λ λ ᾱ ρ η ς, κ ο ρ φ ῖ ᾱ ς, π ο τ α μ ὸ ς. 4) Δοκὸς ἐπικλινῆς τῆς στέγης, στηριζομένη διὰ τοῦ ἐνὸς ἄκρου αὐτῆς ἐπὶ τοῦ μακροῦ τοίχου τῆς οἰκίας καὶ διὰ τοῦ ἐτέρου ἐπὶ τῆς κεντρικῆς δοκοῦ τῆς στέγης Θεσσ. (Ἀργιθ.) Στερελλ. (Γραν.): Κόφι μ' δέκα γρεντιές, γιὰτὶ φκειάνου σπῖτ' Γραν. Σάπ'σαν οἱ γρεντιές κί θὰ πέσ' ἡ σκιπὴ νὰ μᾶς πλακώσ' Ἀργιθ. Συνών. ψ α λ ῖ δ ι. 5) Ἡ στέγη Μακεδ.: Κάθουντι τὰ π'διὰ ἀπάν' 'ς τίς ἀγραντιές. 6) Πρόχειρον ὑπόστεγον εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας Πελοπ. (Βούρβουρ.) Συνών. π α ν τ ε λ ῖ ᾱ. 7) Λεπτὴ ξυλίνη δοκὸς, χρησιμοποιοῦμένη κατὰ τὴν κατασκευὴν μεσοτοίχου, χωρίσματος τοῦ δωματίου εἰς δύο Μακεδ. (Κοζ.): Ἐσπασι μιὰ γρεντιὰ ἀπ' τοῦ τσιατὶ (=μεσότοιχον, χώρισμα). 8) Δοκὸς

